

Jezus' leerling worden Jezus' leerling blijven

BIJEENKOMST 2
HANDLEIDING VOOR DE CATECHIST

Jezus' leerling blijven, in brood en wijn

VOORBEREIDING

Doelstelling

- Kinderen en ouders leren, vanuit het verhaal van het laatste avondmaal (Lucas 22,7-20), de eucharistie kennen als voedsel voor onderweg
- Ze maken kennis met de betekenis van belangrijke elementen in de eucharistieviering
- Ze ontdekken waarom het belangrijk is regelmatig samen te komen om eucharistie te vieren

Thema en band met het geheel

Tijdens de vorige bijeenkomst ontdekten kinderen en ouders waar het om gaat in het doopsel en het vormsel. Die sacramenten helpen om leerling van Jezus te worden: dopelingen worden opgenomen in de gemeenschap van alle leerlingen van Jezus, vormelingen bevestigen dat ze bij deze gemeenschap willen horen en ontvangen de heilige Geest om hun inzet als christen en als lid van de gemeenschap te blijven waarmaken.

Tijdens deze bijeenkomst ontdekken we hoe dit laatste concreet kan gebeuren. We focussen hier dus niet zozeer op het leerling worden, maar op het leerling *blijven*. In tegenstelling tot doopsel en vormsel, die éénmalig gevierd worden, kan men aan het sacrament van de eucharistie zijn hele leven

Bij de geloofs- gemeenschap ho- ren en de inzet als christen blij- ven waarmaken

blijven deelnemen. Telkens opnieuw ontvangen kinderen, ouders en de andere leden van de plaatselijke geloofsgemeenschap daar voedsel om verder op weg te gaan als leerling van Jezus: door samen te bidden, door Gods Woord te horen, en op een heel bijzondere manier door samen maaltijd te vieren. Jezus deed dit voor tijdens het laatste avondmaal: Hij toonde Zijn leerlingen wat het betekent om met Hem in contact te blijven, op een heel bijzondere manier. Leerling zijn van Jezus is een hele opdracht, maar door intens verbonden te blijven met Hem, met Zijn hulp, kan het. In die zin willen we bij de 'eerste' communie niet de 'laatste' communie vieren, maar juist het begin van een nieuwe fase in onze weg met God, als leerlingen van Jezus.

Verloop

Ook het verloop van deze bijeenkomst spiegelt zich voor een groot deel aan het verloop van de catechesebijeenkomsten uit het A- en B-jaar. Gezien de leeftijd van de kinderen willen we het daarbij heel basic houden, en hen en hun ouders vooral laten proeven van de feitelijke betekenis van wat ze zullen vieren tijdens de (eerste) communie.

INHOUDSTAFEL

• Voorbereiding	p1
• Deel 1: kinderen en ouders samen	p2
• Deel 2: leeftijdsgebonden werkgroepen	p3
• Deel 3: kinderen en ouders samen	p6
• Deel 4: afsluitend gebed	p8
• Evaluatie	p8
• Achtergrondinfo	p9
• Bijlagen	p11

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Vicariaat Brussel
Dienst Verkondigen en Vieren
Vlasfabriekstraat 14
1060 Brussel

Tel.: 02 533 29 34
E-mail: wim.catechese@skynet.be

Jezus' leerling worden Jezus' leerling blijven

EIGENLIJKE BIJENKOMST

1. DEEL 1 VAN DE BIJENKOMST KINDEREN EN OUDERS SAMEN

TIJDSBESTEK: 10 minuten

BENODIGDHEDEN

- *Zelfklevers en stoffen zodat elke deelnemer op zijn borst zijn voornaam kan aanbrenge + drankje*

1. Onthaal

Bij voorkeur mensen uit de geloofsgemeenschap onthalen kinderen en ouders op een warme en hartelijke manier. Het is immers als lid van die gemeenschap dat zij de eerste communie, en nadien hopelijk ook op regelmatige basis eucharistie zullen vieren.

TIJDSBESTEK: 10 minuten

BENODIGDHEDEN

Een schaal met brood en een beker met wijn

TIP

- *Reserveer een aparte plek als stilte-ruimte (een lokaal of een apart ingericht gedeelte van een grotere ruimte)*

2. Startmoment

Een catechist heet iedereen welkom en frist, door vragen te stellen, samen met kinderen en ouders het verhaal van de roeping van Jezus' eerste leerlingen op (Johannes 1,35-51). Die leerlingen beslisten op een bepaald moment Jezus te volgen.. maar dat was pas het begin van het avontuur! Samen met Jezus beleefden ze veel wonderlijke, maar ook moeilijke momenten.

Ook wij kiezen of kozen op een bepaald moment om Jezus' leerling te worden. Dat vieren we in doopsel en vormsel (zie vorige bijeenkomst).

Maar hoe kunnen we Zijn leerling *blijven*? Waar vinden we daartoe de kracht?

Dat lezen we in het verhaal van het laatste avondmaal dat Jezus, vlak voor Zijn dood, met Zijn leerlingen vierde. Hij nodigde Zijn leerlingen uit om dit te *blijven* doen, en zo intens met Hem verbonden te blijven (vandaar het woord 'communie': dat komt van 'communio', gemeenschap). Daardoor

konden ze ook de kracht vinden om leerling van Jezus te blijven.

Binnenkort gaan sommigen onder ons hun 'eerste communie' vieren: voor het eerst gaan ze, helemaal en volledig, meemaken wat Jezus tijdens het laatste avondmaal heeft gevierd met Zijn leerlingen. Maar ook hier gaat het maar om het begin van

een heel avontuur. In tegenstelling tot doopsel en vormsel viert de familie van christenen dit laatste avondmaal namelijk regelmatig, in de eucharistie. Zo kunnen ze meermaals samenkomen als Jezus' leerlingen, in verbondenheid met Hem.

De catechist wijst nu naar het brood en de wijn. Daarin vinden wij, vanaf onze eerste communie, voedsel en kracht om Jezus' leerling te zijn en te blijven.

Laten we nu het verhaal van het laatste avondmaal beluisteren.

De catechist nodigt kinderen en ouders uit naar het stiltelokaal of de stiltehoek.

Verbonden blijven met Jezus door 'communio' te vieren

3. Stilteritueel

Eens de kaarsen aangestoken en de Bijbel opengelegd, verwijst een catechist naar de lichtjes: dat zijn wij allemaal. Maar we zijn niet alleen: er is ook een groot Licht, dat met ons meegaat. Dat Licht is God. Willen we Hem verder een plaats geven in ons leven? Jezus roept ons daartoe op, zoals Hij lange tijd geleden ook al deed. Luister maar.

Hier kan een catechist of ouder het verhaal uit Lucas 22, 7-20 lezen, of als dat mogelijk is zelf vertellen.

Daarna gaan kinderen en ouders in groepjes uiteen.

TIJDSBESTEK: 5 minuten

BENODIGDHEDEN

- *Een grote kaars + een klein kaarsje per deelnemer, een Bijbel*

Jezus' leerling blijven, in brood en wijn

2. DEEL 2 VAN DE BIJEENKOMST IN APARTE LEEFTIJDGROEPEN

Opmerking vooraf

In wat volgt maken we geen uitdrukkelijk onderscheid tussen kinderen en ouders. Toch lijkt het ons aangewezen om in aparte leeftijdsgroepen te werken, zeker voor de verkenning van het Bijbelverhaal; de manier waarop kinderen en ouders de Bijbeltekst zullen begrijpen en reageren op het verhaal zal immers naar alle waarschijnlijkheid sterk verschillen. De werkvormen daaronder kunnen apart, of met ouders en kinderen samen beleefd worden.

1. Verkenning: de structuur van de eucharistieviering

KEUZE 1: MET EEN WERKBLAADJE

Tijdens de eucharistieviering gedenken we, en doen we opnieuw, wat Jezus met Zijn leerlingen deed tijdens het laatste avondmaal. Maar er gebeurt nog heel wat meer tijdens zo'n eucharistieviering. Daarom is het zinvol nog even het verloop van die viering te overlopen en de betekenis op te frissen van wat kinderen en ouders normaal gezien intussen al kennen vanuit eerdere catechesebijeenkomsten en de liturgische (familie-)vieringen. Het werkblaadje in bijlage 1 kan daarbij helpen.

KEUZE 2: MET EEN SYMBOOLMARKT

Het is ook mogelijk om de structuur van de eucharistieviering aan bod te laten komen door verschillende elementen uit de viering op te nemen in de symboolmarkt die we hieronder als werkvorm voorstellen: het

HET WERKBLAADJE

Het gaat hier om een invulblad met de vergelijking tussen een alledaags feest en de eucharistieviering, die het Pastoraal Informatie Centrum van het bisdom Hasselt maakte in de catechesemap 'Gaan-de-weg'. Zo vertrek je van ervaringen waarmee kinderen en ouders meestal al vertrouwd zijn, om gaandeweg aan te knopen bij de betekenis van de verschillende onderdelen van de eucharistieviering. We kregen toestemming om de betreffende werkblaadjes in bijlage op te nemen. Daarin komt de vierdelige structuur van de eucharistieviering duidelijk aan bod.

kruis(teken) voor de opening van de dienst, de Bijbel voor de woorddienst, brood en wijn voor de tafeldienst, en een pijl als symbool voor de zending bij de slotdienst.

2. Het laatste avondmaal

Lees het verhaal nog eens en laat iedereen woorden of zinnen onderstrepen die hem opvallen of verrassen.

Inhoudelijke aanzetten

In het verhaal van **het avondmaal zelf** (verzen 14-20) vind je heel wat elementen waarmee iedereen vertrouwd zal zijn, en dat is een goed uitgangspunt: aan tafel gaan, danken, delen, samenzijn. Probeer van daaruit evenwel verder te gaan en aan te tonen wat dit avondmaal dan zo bijzonder maakt. Je kan hier, zeker met de ouders, de link leggen met de eucharistieviering als 'sacrament': God komt, als Mysterie, aanwezig in het alledaagse leven (dat

merkten we ook al in onze verkenning van doopsel en vormsel).

Ook de **voorbereiding** van dat laatste avondmaal (verteld in verzen 7 – 13) is best interessant:

- Jezus zendt Zijn leerlingen vooreerst naar de stad; christenen zijn dus geroepen om naar mensen toe te gaan, eerder dan zich af te sluiten.
- En dan is er die vreemde opdracht rond het volgen van een man en het aanspreken van de eigenaar van het huis waar hij binnengaat... hoe zou ik reageren als ik zo'n vreemde opdracht krijg? Zou ik ervoor gaan, vertrouwen hebben?

TIJDSBESTEK: 15 minuten

BENODIGDHEDEN

- Een werkblaadje per kind of per ouder met de structuur van de eucharistieviering

TIJDSBESTEK: 15 à 20 minuten

BENODIGDHEDEN

- Een werkblaadje per kind of per ouder met de Bijbeltekst van Lucas 22,7-20
- Tenslotte moeten de leerlingen de bovenzal klaar maken. Geen feest zonder een goede voorbereiding. Wat leert ons dit voor onszelf?

Jezus' leerling worden Jezus' leerling blijven

3. Verwerking

We bieden hieronder enkele keuzemogelijkheden aan, gerangschikt volgens werkvorm. De werkvormen lopen parallel met die uit de bijeenkomst over doopsel en vormsel; we adviseren dan ook voldoende afwisseling in werkvormen te voorzien.

Je kan de verwerkingsvormen tenslotte ook met kinderen en ouders samen doen.

TIJDSBESTEK: 50 tot 60 minuten

KEUZE 1 - Godly Play

Je kan vooreerst een Godly Playsessie aanvragen over **de Goede Herder en de tafel van de wereldcommunie**. Deze sessie is eigenlijk een liturgisch verhaal. De beelden van de Goede Herder en het heilig avondmaal of de eucharistie worden naast elkaar gelegd en verdiept.

Zoals steeds adviseren we ook voor deze Godly Playsessie beroep te doen op daartoe opgeleide vertellers. Je kan daarvoor terecht bij:

- Myriam Haelvoet - myriam.haelvoet@ehb.be – Regiocoördinator Brussel en Godly Play verteller;
- Mariette Dhondt - mariette.dhondt@gmail.com, 0475 58 62 84 – Godly Play verteller

TIJDSBESTEK: 60 tot 90 minuten

BENODIGDHEDEN voor KEUZE 2

- Zie bijlage 2
- Mogelijke Bijbelteksten:
 - Lucas 22,7-20
 - Lucas 24,13-35
 - Handelingen 2,42-47

Dit zijn geen eenvoudige verhalen. Werk je met kinderen, neem dan best de teksten uit een goede Kinderbijbel. In de Algemene Inleiding vind je enkele suggesties.

KEUZE 2 - Symboolpanelen

- Ook symboolpanelen vormen een boeiende manier om met Bijbelverhalen aan de slag te gaan. Uitgangspunt is dat kinderen en ouders, na de Bijbeltekst verkend te hebben, het verhaal zelf gaan uitbeelden met symbolen van mensen en voorwerpen. Daarbij spelen ook de kleuren van de symbolen een belangrijke rol.
- Net als Godly Play is deze werkvorm erg **visueel**.
- Boeiend aan symboolpanelen is dat elke groep het verhaal in kwestie **op een unieke manier** zal uitbeelden; zo zullen ook in jouw groep fundamenteel verschillende “schilderijen” van het Bijbelverhaal ontstaan.
- Daarom is het belangrijk om nadien per groep een **gids** aan te stellen, die de uitwerking van het verhaal door zijn eigen groep zal uitleggen aan de anderen.
- Als je deze werkvorm **met kinderen en ouders samen** doet, verdeel je voor de uitwerking van het verhaal in symboolpanelen de aanwezigen best toch per leeftijd, zodat kinderen vrij hun interpretatie kunnen uitwerken (daarbij weliswaar gesteund, maar niet gestuurd door de catechist). Als kinderen en ouders nadien hun eigen werk aan elkaar uit-

leggen, kan dit tot een boeiende uitwisseling leiden.

- Tracht bij het verkennen of uitbeelden van het verhaal tenslotte ook de **link** te leggen **met symbolen en gebaren uit de sacramentele viering** zelf (een overzicht vind je verder in deze map onder de werkvorm “symboolmarkt”).

Bruikbare Bijbelteksten bij deze werkvorm

Als je deze werkvorm kiest voor de (eerste) communie, raden we je vanzelfsprekend aan te werken met de tekst van het laatste avondmaal (Lucas 22,7-20).

Toch kunnen ook volgende Bijbelteksten aan bod komen:

- **Lucas 24,13-35**: het verhaal van de Emmaüsgangers is interessant als je de communie wil plaatsen in het breder geheel van de eucharistieviering en het samen op weg gaan in geloof. Hou er wel rekening mee dat dit verhaal reeds centraal staat in de zevende bijeenkomst van het A-jaar in deze catechesemap. Je kan daar inhoudelijk wel op inpikken.
- **Handelingen 2,42-47**: hoe de eerste christenen het voorbeeld van Jezus volgden, ook in het breken van het brood... en hoe wij ook vandaag daartoe nog geroepen worden in de kerkgemeenschap.

Jezus' leerling blijven, in brood en wijn

Materiaal bij deze werkvorm

- Een **algemene handleiding** waarin op enkele bladzijden het verloop van deze werkvorm beschreven staat vind je op volgende link:

<http://groeieninhetgeloof.be/onewebmedia/Werken%20met%20de%20Bijbelse%20symbolpanelen.pdf>.

We nemen dit document ook op als bijlage.

- Wil je **de symbolen zelf** printen, dan vind je de nodige modellen op volgende

link:

<http://groeieninhetgeloof.be/vormsel/materiaal/Bijbelse%20symbolpanelen.html>.

In het Pastoraal Centrum Brussel hebben we ook één kant-en-klaar pakket met symboolpanelen, dat je kan uitlenen.

Begeleiding

Je kan voor deze werkvorm ook beroep doen op extra begeleiding bij één of meerdere sessies rond symboolpanelen.

Contact:

tel. 02-533 29 30 of greta.teirlinck@ccv.be

KEUZE 3: Symboolmarkt

Omdat deze bijeenkomst uitdrukkelijk focust op de viering van de (eerste) communie, is het erg belangrijk dat kinderen en ouders kennismaken met de belangrijkste symbolen en handelingen uit die viering. Je kan daarbij focussen op brood en wijn, maar zoals we eerder suggereerden ook de bredere eucharistieviering mee onder de loep nemen.

Dit kan je doen aan de hand van een symboolmarkt. Ofwel stal je alle symbolen van de viering uit **op één tafel**, ofwel voorzie je een soort **'carrousel'** waarbij kinderen en/of ouders in groepjes van het ene standje naar het andere trekken om daar wat uitleg te krijgen (één symbool of gebaar per standje).

Hieronder geven we een overzicht van de symbolen en gebaren die daarbij aan bod kunnen komen:

- brood en wijn, uiteraard
- het kruis(teken)
- de Bijbel
- een pijl (als symbool voor de zending bij de slotdienst)

Als je met standjes werkt, kan je dit verder inkleden met **visuele elementen** (bijvoorbeeld bij de Bijbel: mensen die luisteren naar Gods Woord; bij de zending: foto's van hoe mensen proberen leerling van Jezus te zijn in hun alledaagse leven, actief, bid-dend,...).

Dit is een gelegenheid bij uitstek om te tonen **hoe de eucharistieviering verbonden is met al wat we in de catechesebijeenkomsten al leerden en ontdekten**.

Belangrijk is ook dat de deelnemers hier **actief betrokken** worden (het kruisteken maken, brood delen,..) en hun **zintuigen** echt kunnen gebruiken (de Bijbel openen, écht proeven van brood,...)

Je kan ook vertrekken van een eucharistieviering die kinderen en/of ouders **zelf al meegemaakt hebben**: welke symbolen en tekens heb je daar gezien?

Tenslotte is het erg belangrijk bij elk symbool niet alleen de **link met** de viering te leggen, maar ook met de idee van **Jezus' leerling blijven**, want daarover gaat het uiteindelijk in deze samenkomst (zie uitleg aan het begin van deze handleiding).

TIJDSBESTEK: 20 minuten

BENODIGDHEDEN voor KEUZE 3

- *Eén of meerdere tafels*
- *Brood en wijn voor de tafeldienst*
- *Een kruisbeeld of andere afbeelding van het kruis-gebeuren*
- *Een Bijbel voor de woord-dienst*
- *Een pijl als symbool voor de zending bij de slot-dienst.*

>>

Jezus' leerling worden Jezus' leerling blijven

Verdere inspiratiebronnen

- Op de website <http://www.bijbelin1000seconden.be> vind je per Bijbeltekst niet alleen interessante achtergrondinformatie maar ook boeiende werkvormen. Ga dus zeker eens een kijkje nemen; de Bijbelteksten die we hierboven onder de werkvorm "symboolpanelen" vermeldden, komen ook op deze website aan bod.
- We hebben in de loop der jaren informatie verzameld over heel wat **interessante publicaties** rond de betekenis van de (eerste) communie. Ben je op zoek naar verdere informatie, dan helpen wij je graag op weg. Je kan ons contacteren op tel.nr. 02-533.29.30 of via greta.teirlinck@ccv.be.
- In het werkjaar 2010-2011 werkte IJD Jongerenpastoraal Vlaanderen de themamap "**Ten voeten uit**" uit. Daarin vind je heel wat werkvormen om aan de slag te gaan met het verhaal van voetwassing in Johannes 13,1-17. De jongste leeftijdsgroep in deze map is dan wel 12-14 jaar, toch vind je er mogelijk inspiratie voor de eigen creatieve verwerking van het verhaal in de voorbereiding **op de eerste communie**. Deze map staat niet meer online, maar je kan er wel naar vragen via www.ijd.be.

3. DEEL 2 VAN DE BIJENKOMST KINDEREN EN OUDERS SAMEN

Hiervoor gaat iedereen terug naar het lokaal waar de catechese begon.

TIJDSBESTEK: 10+10 minuten

BENODIGDHEDEN

- Kaartjes met woorden en/of foto's in verband met communie en eucharistieviering (zie ook paars kader)
- Een groot prikbord of een flapbord
- Enkele dikke stiften

TIP

Voorzie voor deze oefening voldoende variatie in de kaartjes, en van elke foto of elk woord eventueel ook meerdere kaartjes, zodat iedereen voldoende keuzemogelijkheden heeft.

1. Creatief moment en moment van samenbrengen

Iedereen, kinderen en ouders, mag uit de kaartjes (zie "benodigdheden") één exemplaar kiezen dat het best weergeeft wat hem of haar is bijgebleven van de voorbije bijeenkomst, en even nadenken waarom hij

of zij dat kaartje kiest.

Nadien vertelt iedereen iets bij het eigen kaartje, om het dan eventueel op het prikbord vast te prikken. Men kan de kaartjes ook vastplakken op een flapbord, en bij elk kaartje één kernwoord opschrijven.

Enkele voorbeelden van zo'n woorden:

tafel, danken, delen, samen, brood en wijn, Bijbel, Woord van God, zending, welkom, bidden, bovenzaal, vergeving,...

Enkele voorbeelden van zo'n foto's:

tafel, brood, wijn, hostie, mensen die elkaar de vrede wensen, een eucharistie vierende gemeenschap, iemand die bidt, een afbeelding van het laatste avondmaal, een kruis, een pijl, een kerkgebouw, iemand die te communie gaat,...

Het bord kan nadien ook tijdens de volgende gezinsviering en/of de viering van de initiatiesacramenten een plaats krijgen, om aan de geloofsgemeenschap te tonen wat eucharistie, communie en leerling zijn of blijven van Jezus allemaal oproepen. Misschien herkennen sommige aanwezige kerkgangers ook wel iets van hun eigen (eerste) communie en wordt de betekenis ervan aldus opgefrist of opnieuw tot leven gebracht.

Alternatief voor de foto's

Je kan ook enkele Bijbelprenten van het verhaal van het laatste avondmaal gebruiken, en kinderen en ouders er die prent laten uitkiezen die hen het meest aanspreekt. Ze kunnen dan even nadenken over hun keuze en die nadien uitleggen aan de anderen. Op internet vind je alvast heel wat Bijbelprenten. Ook in de reeks "Bijbelverhalen in beeld" (auteur: Hedwig Berghmans - illustraties: Gaëtan Evrard), uitgegeven bij Averbode, vind je heel wat mooie prenten bij diverse Bijbelverhalen uit het Oude en het Nieuwe Testament. Averbode ontwikkelde ook Bijbelplaten bij de godsdienstmethode 'Sterren aan de hemel'. Een overzicht van die platen vind je op www.averbode.be/sterren. Het thema 'brood' of 'laatste avondmaal' komt bijna in elk leerjaar terug.

Jezus' leerling blijven, in brood en wijn

2. Op weg

Ouders en kinderen krijgen de praktische informatie mee voor eventueel nog volgende catechesebijeenkomsten en mogelijkheden om aan te sluiten bij activiteiten van de geloofsgemeenschap.

PRAKTISCH

Kinderen en ouders krijgen een blad met foto's en woorden die te maken hebben met leerling zijn van Jezus, communie en eucharistie. Ze kunnen op basis daarvan thuis nog eens napraten over de betekenis ervan. Misschien kiezen ze één van de volgende dagen een andere foto of een ander woord dan wat ze tijdens het creatief moment kozen.

Alle aanwezigen krijgen een overzicht van de data van de eventueel nog volgende bijeenkomsten: het inoefenen van, en de feitelijke viering van doopsel/vormsel/ eerste communie.

VERBONDENHEID MET DE LOKALE GELOOFSGEMEENSCHAP

Kinderen en ouders worden uitgenodigd op de eerstvolgende (familie)viering. Als de geloofsgemeenschap voor de volgende bijeenkomst nog een ander initiatief neemt dat kinderen en ouders kan aanspreken, worden zij hierop eveneens uitgenodigd. Het is zinvol dat de deelname aan het leven van de geloofsgemeenschap in deze periode wat

intensier wordt.

Hier kan ook al eens het aanbod van de geloofsgemeenschap voor kinderen en ouders na de viering van de initiatiesacramenten vermeld worden: een folder met activiteiten van de geloofsgemeenschap volgend jaar, het aanbod van IJD-jongerenpastoraal Vlaanderen in de vorm van een pluswerking of andere samenkomsten, een misdienaarwerking,...

PETER / METER

Kinderen en ouders kunnen hier hun peter/meter vanuit de geloofsgemeenschap ontmoeten. Ze kunnen peter/meter ook al een mooie uitnodiging voor de viering van de initiatiesacramenten of de eerste communie bezorgen.

Belangrijk is ook hier, of op een ander moment, kinderen en ouders de kans te geven om af te spreken hoe ze na de viering van de initiatiesacramenten ook op het vlak van geloven verder samen op weg gaan. Dit hangt natuurlijk af van wat haalbaar is voor alle betrokkenen, en wordt misschien best ook al lang vooraf bekeken. Tegelijk willen we beklemtonen dat peter/meter als brugfiguur met de plaatselijke geloofsgemeenschap ook na de viering van de initiatiesacramenten belangrijk blijven: de achterliggende visie bij dit initiatieproject is immers dat geloven een levensweg is, en dan doet het soms deugd een persoonlijke tochtgevoel te hebben.

TIJDSBESTEK: 10 minuten

BENODIGDHEDEN

- Een A4-blad met (een selectie uit) de woorden en foto's op de kaartjes of Bijbelprenten van het voorbije creatief moment
- Folders met de activiteiten van de plaatselijke geloofsgemeenschap en de mogelijkheid (formulier) om zich te engageren als medewerker of deelnemer aan die activiteiten

TIP

Als er kinderen bij zijn die nog niet gedoopt zijn, kan je die ook dopen tijdens de eerstvolgende familieviering na deze catechesebijeenkomst(en). Toch blijft de initiële idee van dit initiatieproject dat de drie sacramenten tijdens dezelfde viering worden gevierd.

Jezus' leerling worden Jezus' leerling blijven

TIJDSBESTEK: 10 minuten

BENODIGDHEDEN

- Bijbel, grote kaars en kleine kaarsjes
- Bijlage met gebeden en liederen

TIP

Het is ook mogelijk dat allen voor dit gebed samen aan een tafel gaan zitten, waarop graan of brood en druiven of wijn staan

4. DEEL 4 VAN DE BIJEENKOMST: AFSLUITEND GEBED

De catechist nodigt iedereen nu uit op het afsluitend gebed in een aparte gebedsruimte of afgescheiden hoek in het catecheselokaal.

De grote kaars wordt aangestoken: die verwijst naar God. Alle aanwezigen kunnen dan een klein kaarsje aansteken en het rond de grote kaars zetten.

Iemand opent de Bijbel op het verhaal van het laatste avondmaal in Lucas 22,7-20. Hij of zij leest het verhaal nog eens voor. Een catechist legt eventueel heel kort en kernachtig nog even de link met de (eerste) communie.

Een catechist of ouder spreekt daarop een kort gebed uit (zie suggesties gebeden en liederen in bijlage).

We bidden daarna samen het *Onze Vader* en zingen een lied uit de bijlage met gebeden en liederen.

Een kind of ouder sluit de geopende Bijbel. Er wordt een zegen uitgesproken en iedereen maakt een kruisteken.

Alle kaarsen worden uitgeblazen. Nadien verlaat iedereen de gebedsruimte of de stiltehoek. Deze catechesebijeenkomst is ten einde. Je kan hierop aansluitend ook een feestelijk moment voorzien met een hapje en een drankje.

EVALUATIE

Aan het einde van elke bijeenkomst is het zinvol om even met de catechisten samen te zitten en de voorbije bijeenkomst te evalueren. Voor deze samenkomst geven we ook enkele specifieke richtvragen mee.

SPECIFIEKE RICHTVRAGEN

- Slaagden we erin om de betekenis van communie en eucharistie vieren bij kinderen en ouders op te roepen? Bereikten we dit (on)voldoende, of verwachten we te veel van de aanwezigen?
- Ontdekten kinderen en ouders eucharistie en communie vieren als een bron van vreugde en een gebeuren dat deugd doet? Hoe staan ze naar ons aanvoelen tegenover de idee om ook in de toekomst regelmatig te blijven deelnemen aan de eucharistieviering?
- Betekent deze bijeenkomst, samen met de vorige bijeenkomst over doopsel en vormsel, nu al een verrijking voor a) de praktische voorbereiding van de viering van de initiatiesacramenten, en b) de viering zelf?
- Werd de geloofsgemeenschap, waarmee kinderen en ouders hopelijk blijvend eucharistie zullen vieren, naar ons aanvoelen voldoende betrokken bij dit catechesemoment?

Jezus' leerling blijven, in brood en wijn

ACHTERGRONDINFO BIJ LUCAS 22,7-20

- Voor de context van het Bijbelverhaal verwijzen we je naar de inleiding op het boek Lucas. Die inleiding vind je bij elk Bijbelboek in de meeste edities van de Willibrordvertaling.
- Meer informatie over Lucas 22,7-20 vind je, binnen het geheel van het passieverhaal volgens Lucas, op <http://www.bijbelin1000seconden.be/menu/tiki-index.php?page=Palmzondag+ABC>
- Inhoudelijke aanzetten voor deze tekst en wat hij bij ons oproept vind je ook aan het begin van deze bijeenkomst, onder "2. Het laatste avondmaal"
- Wat de leerlingen beleven tijdens het laatste avondmaal, komt ook terug in de schets van het leven van de eerste christenen in Handelingen 2,42(44)-47: "Allen die het geloof hadden aangenomen... bezaten alles gemeenschappelijk. Dagelijks... braken ze het brood in één of ander huis, genoten samen hun voedsel in blijdschap en eenvoud van hart..."
- Het christelijke Paasfeest heeft joodse wortels. Tijdens het joodse Pesachfeest gedenken de Joden de bevrijding van het volk van Israël uit Egypte. Dat feest begint met een speciale maaltijd die Jezus ook met Zijn leerlingen houdt tijdens het laatste avondmaal, maar die hier een heel bijzondere betekenis krijgt: meer nog dan bij de exodus, op de meest intense manier denkbaar, wordt Gods volk door (de zelfgave van) de Messias bevrijd. In die zin vieren christenen eigenlijk Pasen tijdens elke eucharistieviering.

Jezus' leerling worden

Jezus' leerling blijven

BIJLAGEN BIJ DE HANDLEIDING VAN DE CATECHIST

BIJLAGE 1 FEEST VIERN — EUCHARISTIE VIERN

Er zijn gelijkenissen tussen het viern van een feest en het viern van Eucharistie. Hieronder vind je de structuur van beide feesten.

Samen feest viern

IN DE HAL

- Het binnenkomen
- Je wordt welkom geheten en begroet elkaar
- Handen drukken
- ...

IN DE LEEFKAMER

- Je groet de andere gasten
- Je wisselt gedachten en ervaringen uit
- Je luistert naar elkaar
- Je spreekt met elkaar

IN DE EETKAMER

- We nemen plaats aan de feesttafel
- We eten en drinken
- Ondertussen praten we met elkaar
- Gezellig samenzijn
- Na afloop van het feest danken we de gastheer of de gastvrouw

Eucharistie viern

OPENING VAN DE DIENST

- Bij het binnenkomen maak je een
- Als de priester binnenkomt staan we recht en maken samen opnieuw een
- De priester spreekt het
- We bekennen onze
- We zingen als felicitatie aan God
- De priester bidt in ons aller naam het

DIENST VAN HET WOORD

- Wij luisteren naar de waar over het leven van Jezus voorgelezen wordt uit het
- We spreken samen onze uit.
- In de zeggen we tot God waarvoor we willen bidden.

DIENST VAN DE TAFEL

- Aanbrengen van en als onze gaven die de priester aan God aanbiedt en waarover hij het uitspreekt.
- We zeggen dank aan God in de

Jezus' leerling worden Jezus' leerling blijven

- Bij het opstaan aan de tafel groeten wij onze tafelgenoten
- Tijdens het Grote Dankgebed spreekt de priester dezelfde woorden uit als Jezus gedaan heeft tijdens het
- We bidden samen het gebed van alle christenen: het
- Nu wenst de priester ons
- In de communie ontvangen wij
- Na de communie zeggen wij in de stilte van ons hart dank aan Jezus. Dan bidt de priester het

EINDE VAN HET FEEST

- We groeten de gastvrouw en de gastheer.
- Bij het afscheid wensen we elkaar het beste toe.

SLOT VAN DE VIERING

- Bij het einde van de viering geeft de priester ons
- Wij krijgen ook een taak mee, een zending, namelijk de uit te dragen en waar te maken in ons leven.

Jezus' leerling blijven, in brood en wijn

BIJLAGE 2 WERKEN MET DE BIJBELSE SYMBOOLPANELEN

Wie aan de slag wil met deze methodiek, heeft het best al eerst eens zelf 'gedaan'... Die ervaring helpt immers om de bedoeling van deze vorm van werken met Bijbelverhalen onder de knie te krijgen.

Hieronder vind je alvast wat uitleg, op eerder vermelde site vind je alle symbolen printklaar, met vermelding van de te gebruiken kleur. Met dank aan Dominique Vandeborgh, sdb, die de bestaande figuren een printvriendelijke lay-out gaf.

Bijbelse symboolpanelen

Bijbelverhalen lees je niet op dezelfde manier als een krantenartikel, een geschiedenisboek, een liefdesbrief of een gedicht. Toen men deze verhalen opschreef, maakten de schrijvers ook gebruik van symbolische taal.

Om de Bijbelse verhalen te begrijpen, is het dan ook nodig te durven overstappen van de vraag "is dat werkelijk zo gebeurd?" naar de vraag: "wat wil dat verhaal ons vertellen? Wat wil het ons vertellen over God en mens?"

Het werken met symboolpanelen is geïnspireerd op twee Franse catechetische methodieken, één die je best kan beschrijven als een poging tot Bijbelse catechese door mid-

del van tekeningen, en één die de nadruk legt op de symbolische betekenis van de Bijbelse teksten. De werkvorm zoals wij hem hier uiteindelijk beschrijven, werd uitgewerkt door Reinhilde Houtevels – Minet (Maison de la P(p)arole Kikayone in Sint-Lambrechts-Woluwe)

Symbolische taal van bijbelse verhalen begrijpen in 5 stappen

Bij het werken met symboolpanelen worden er vier stappen doorlopen. De vijfde is een uitwisseling met elkaar, het vertellen van de eigen ervaringen aan de anderen. De uitbeelding van de tekst gebeurt aan de hand van een reeks gestileerde tekeningen. We beschrijven de werkvorm hier stap voor stap.

Werkvorm in 5 stappen

STAP 1: SITUERING VAN HET VERHAAL

De catechist leest het verhaal voor en situeert het in het betreffende Bijbelboek. Wat was er voordien gebeurd, hoe komen de personages terecht in de situatie waarin ze nu verkeren? Waar speelt het zich af en wanneer?

STAP 2: VRAGEN EN VERBANDEN

a. Zijn er vragen naar extra uitleg? Woorden die niet begrepen worden, iets dat men niet goed kent... het gaat hier om vragen op het puur letterlijk niveau.

b. Aan welke teksten van de Bijbel (zowel

eerste als tweede testament) of aan welke elementen van de liturgie doen sommige woorden, uitspraken, beelden je denken? (het is goed mogelijk dat hier niet veel uitkomt, maar toch maar even proberen...)

c. Vragen naar de inhoud van de tekst. Wat gebeurt hier eigenlijk, verstaan we dat? Wat strookt er niet met de logica? Waarom zijn sommige details vermeld? Dit zijn vragen waarop geen duidelijk of juist/fout antwoord te formuleren valt, maar waarover je samen met de groep in gesprek zult moeten gaan. Hoe verstaan anderen het, wat zouden zij hier op zeggen?

Jezus' leerling worden Jezus' leerling blijven

STAP 3: HET VERHAAL.

Na al wat we gehoord hebben... kunnen we nu uit het verhaal halen wat voor ons belangrijk is. Is er een beweging in het verhaal? Welke? Wie speelt er mee in het verhaal? Wat gebeurt er met die mensen? Treedt er een verandering op? Je kan de kinderen alle personages die voorkomen laten onderlijnen in hun tekst. Dan kijken met welke personages er iets gebeurt. Wie doet wat? Wie overkomt wat?

STAP 4: HET SYMBOOLPANEEL

De kinderen worden in groepjes van maximaal 5 verdeeld.

Ieder groepje krijgt een prikbord of legblad en een set symboolfiguren (zie verder). Als het de eerste keer is dat je hiermee werkt, zal je de kinderen even toelichting bij de figuren moeten geven.

Opdracht voor de kinderen: beeld deze situatie uit aan de hand van de symbolen. De catechist gaat in elk groepje even kijken of het werkt. Welk symbool willen we gebruiken? Waarom dat symbool? Waarom in die houding?

Kom niet te snel met oplossingen aandragen, maar ga in gesprek met de kinderen. Wat zouden zij kiezen? Waarom?

STAP 5: UITWISSELEN

Aansluitend bekijken we met alle kinderen samen de verschillende tafereelen. Elk groepje mag zijn tafereel ook verduidelijken. Ook de catechist stelt verduidelijkende vragen. Belangrijk om op het spoor te komen: waar staat Jezus, waar staat God, waarom heb je dat zo in beeld gebracht?

Als we alle panelen bekeken hebben, komt de vraag: wat hebben we voor nieuws ontdekt?

Jezus' leerling worden Jezus' leerling blijven

Betekenis van de symbolische tekeningen

Hier vind je een beschrijving van de verschillende tekeningen/symbolen die gebruikt worden. Je kan ze ook downloaden, zodat je ze kan afdrukken, kopiëren in de aangegeven kleur en uitknippen. Je hebt best een paar exemplaren van elk symbool.

Elk van de tekeningen/symbolen kan verschillende betekenissen hebben: hieronder zijn er alleen bij wijze van voorbeeld enkele aangegeven. Pas bij het lezen van de Bijbel ontdekt men hoeveel er mogelijk zijn.

KLEUREN

Rood: avond, profeten, bloed

Blauw: water, nacht, vrouw

Bruin: streng, soberheid, moeilijkheid

Grijs: steen

Geel: middagzon, woestijn, dorst

Oranje: kleur van de zon in de vroege ochtend van Pasen, wijst altijd op een verband met God, met de verrijzenis (vb een personage in het wit maar omhuld met een oranje aura = iemand die vervuld is van Gods Geest)

Vaalgroen: ziekte, dood

Groen: openheid, hoop

ELEMENTEN

Trouwring: verbond

Altaar: offer

Weg: hoop, gang

Mandje: leegte of volheid

Kruis: moeilijkheid, passie

Woestijn: bezinningstijd, rijpingstijd

Opborrelend water: leven, dorst

Water-zee: kwaad, dood

Geopend hek: bevrijding

Gesloten hek: kwaad, opsluiting, lijden

Kruik: vervulling of tekort

Jeruzalem: plaats van dood en verrijzenis (kruis en opgaande zon)

Maan en ster: nacht, duisternis

Gesloten huis: dat door Christus (of de

apostelen) niet is bezocht, opsluiting

Open huis: kerk, plaats waar het Woord wordt gehoord en Christus en de anderen worden ontvangen.

Berg: moeilijkheden, ontmoeting met God

Vogel of geopend boek: Woord

Brood en wijn: eucharistie, voedsel uit God

Rots: waaruit in de woestijn water ontspringt (Christus in de brief aan de Hebreëën)

Boekrol: eerste testament (tanakh)

Oranje zon: dageraad van Pasen

Gele zon: middag, als men dorstig is

Rode zon: avond

Tafel: communie

Tafel met een kruis als een mast: kerk, Petrus' boot

FIGUREN

Jezus: in het oranje, in de 7 voornaamste houdingen: lopen, bidden (vragen), verkondigen (bejubelen), voorschrijven, bespreken, dienen (genezen, zich om iemand bekommeren), zitten (bestendigheid).

Leerlingen en apostelen: in het wit, houdingen net als Jezus

Profeten: (al diegenen die spreken namens God): in het rood, zich gedragend zoals Christus

De gemeente: de twaalf aan een tafel

De menigte: in neutrale houding, armen hangend langs de zijden

De zieken:

-in een "neutrale" houding, de tekening wordt plaatselijk vaalgroen gekleurd om de kwalen aan te duiden waar de betrokkenen aan lijden (groene ogen voor de blinden, groene vlekken over het hele lichaam voor de melaatsen, enz...)

-op een draagbaar: lammen met armen en benen vaalgroen, doden vaalgroen over het hele lichaam

-in een houding van zelfgenoegzaamheid (buik naar voren): schriftgeleerden en (soms) Farizeeën.